



# Venäjän-kaupan barometri

Kevät 2019

# Barometritutkimus

- Kumppanimme



KESKUS-  
KAUPPAKAMARI

 **Yrittäjät**

- Toteutus

**taloustutkimus**





# Barometritutkimus

- selvittää suomalaisten yritysten johdon näkemyksiä liiketoiminnan ja Venäjän talouden näkymistä ja haasteista **kuluneen ja tulevan 6 kk:n aikana**.
- toteutettu kahdesti vuodessa, **keväisin ja syksyisin**, vuodesta 2002 alkaen.



# Tietoja tutkimuksesta

- Tutkimuksen perusjoukon muodostavat Suomalais-Venäläisen kauppakamarin jäsenyrityksiä edustavat henkilöt ja muiden Venäjän-kauppaa käyvien suomalaisten yritysten ylin johto tai asiantuntijat.
- Puhelinhaastattelut 6.3. - 5.4.2019.
- Haastatteluja 278 kpl.





# Venäjän-kaupalla tarkoitetaan

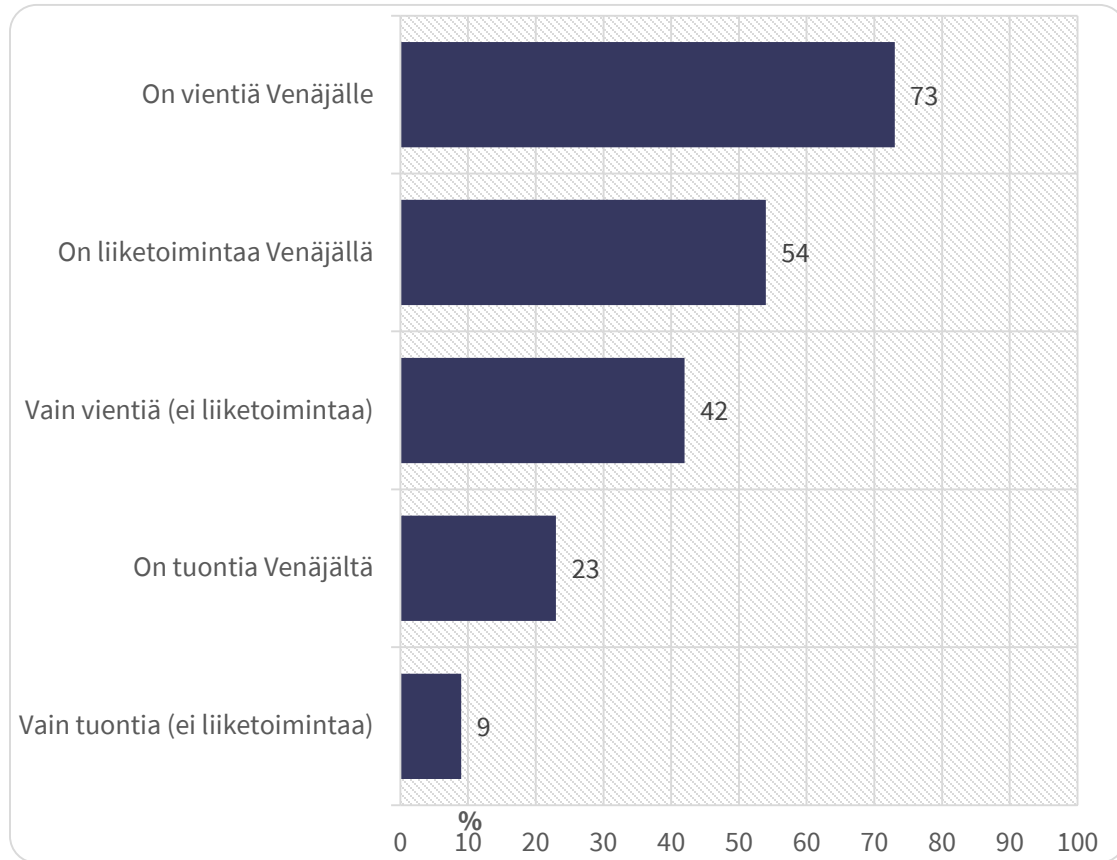
Yrityksellä on

- liiketoimintaa Venäjällä
  - tytäryhtiö, edustusto
  - tuotantoa Venäjällä
  - muuta toimintaa Venäjällä
- vientiä Venäjälle
- tuontia Venäjältä
- kaikkien näiden yhdistelmiä

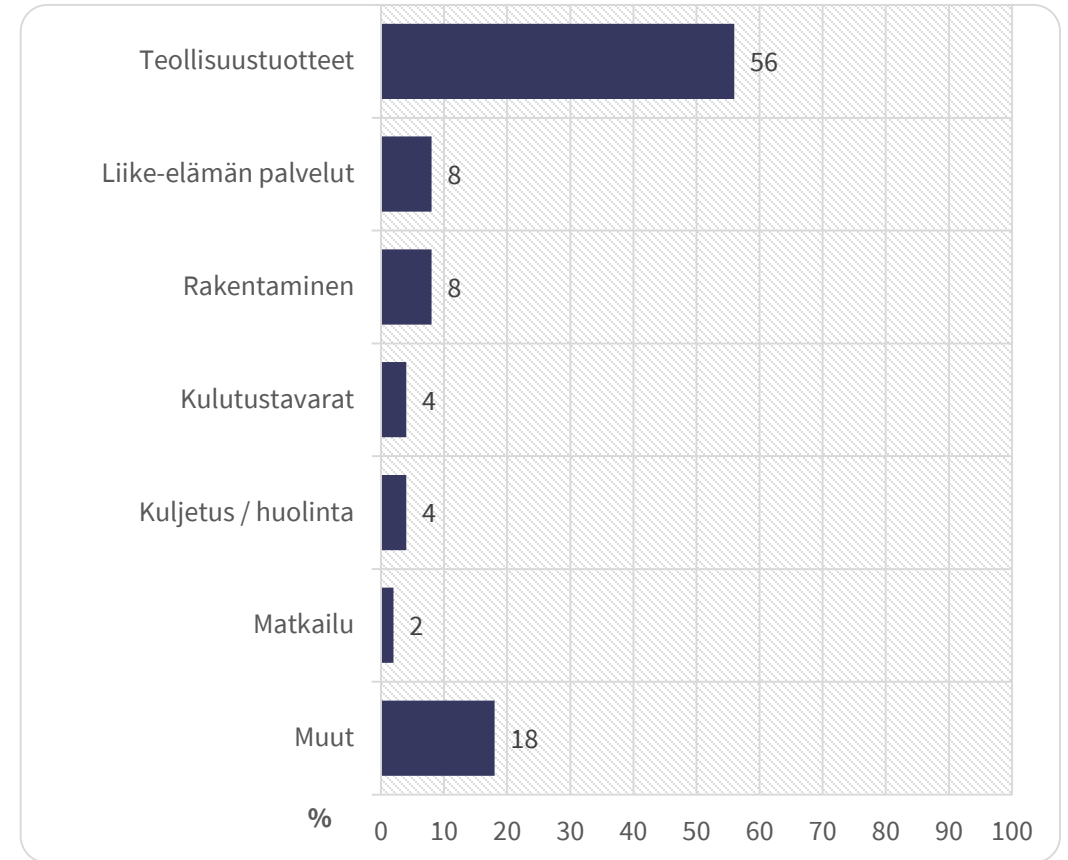


# Vastaajien taustat

## Yrityksen toiminta Venäjällä



## Venäjän-viennin toimialat



# Saldoluku

Toteutunutta kehitystä edellisten 6 kk:n aikana ja näkymiä seuraavien 6 kk:n aikana arvioidaan viisiportaisella asteikolla:

- 5 = *kasvanut / kasvaa paljon*
- 4 = *kasvanut / kasvaa jonkin verran*
- 3 = *pysynyt / pysyy ennallaan*
- 2 = *supistunut / supistuu jonkin verran*
- 1 = *supistunut / supistuu paljon*





# Saldoluku

- Saldoluku = kasvun ja supistumisen erotus =  $(5+4) - (2+1)$ .
- Kasvua kokeneiden tai odottavien yritysten osuudesta prosentteina vähennetään supistumista kokeneiden tai odottavien osuus.

- Jos saldoluku on 0, on kasvun ja supistumisen yrityksiä yhtä paljon.
- Positiivinen luku ilmaisee kasvavien yritysten määrällistä ylivoimaa supistuvien yritysten määrään nähden ja negatiivinen vastaavasti kasvavien yritysten alivoimaa.





# Miltä nyt näyttää?



# Venäjän talous



**” Päätarkoitus on pysyä  
markkinoilla ja vahvistaa asemaa  
odotellen nousukautta.**

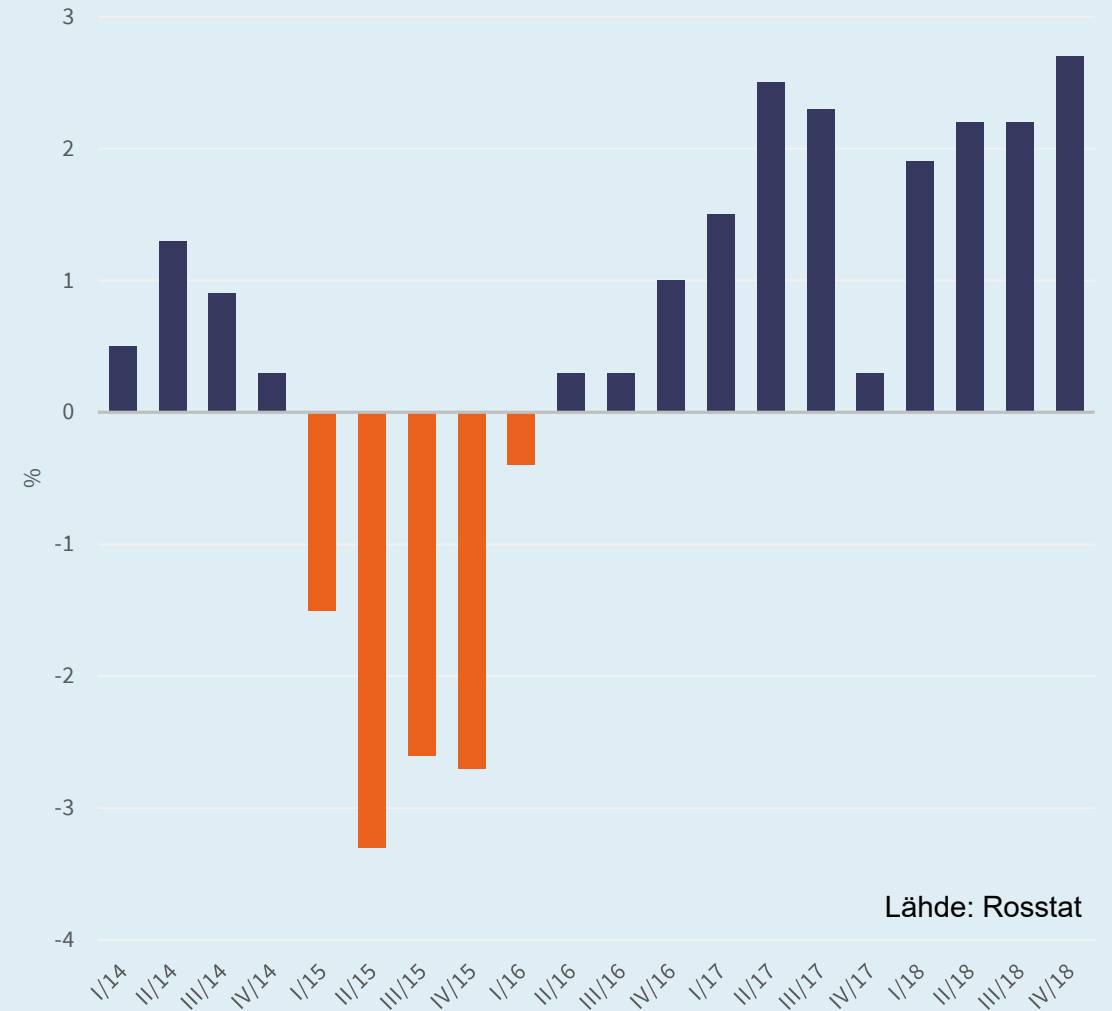
**”” Oma valmistus lisääntynyt,  
tarvitaan lisää laitteita  
valmistukseen ja huoltoon,  
lisää meidän mahdollisuuksia.**



# Venäjän talous kasvaa, mutta hitaasti

- Vuosina 2017-18 talous elpyi lamasta ensivaiheessa kotimaisen kysynnän, jalostusteollisuuden ja vuonna 2018 korkean öljyn hinnan kasvattamien vientitulojen ansiosta.
- Vuonna 2018 talouskasvu oli odotuksia nopeampaa, mutta sen arvioidaan johtuneen yksittäisistä megaprojekteista ja niiden tilastoinnin viipeestä.
- Vuonna 2019 ennusteiden mukaan talouskasvu tulee heikentymään edellisvuodesta ennen kaikkea heikentyneen yksityisen kulutuksen myötä.

Venäjän BKT:n kasvu kvartaaleittain



Lähde: Rosstat

## Venäläisten ostovoima ei ole elpynyt viime taantumasta

- Reaalipalkat kasvoivat nopeasti vuosien 2017-18 aikana, mutta kiihtynyt inflaatio mm. ALV-veron noston takia on viime aikoina syönyt ostovoimaa.
- Vuoden 2018 lopulla myös palkankorotusvara ehtyi, kun talouskasvu ei ole merkittävästi nopeutunut.
- Venäläisten käytettävissä olevat tulot ovat laskeneet nyt viisi vuotta putkeen ja ovat n. -8 % vuoden 2013 tasosta, mutta tilastoissa on epävarmuutta Rosstatin muutoksien takia.

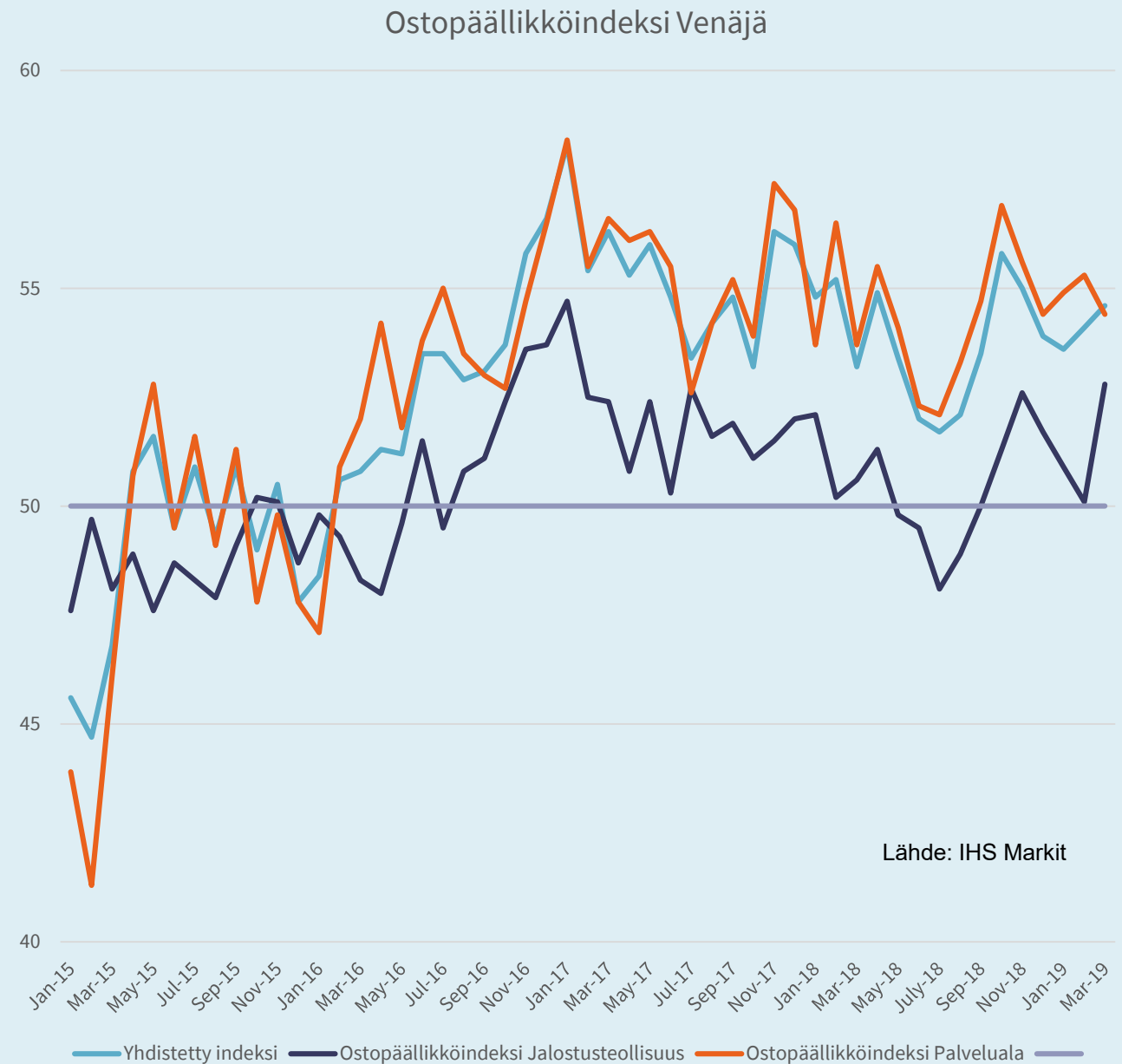
Venäläisten ostovoiman kehitys (vuosikasvu kvartaalitasolla)





## Yrityksillä elpyminen vaihtelevaa

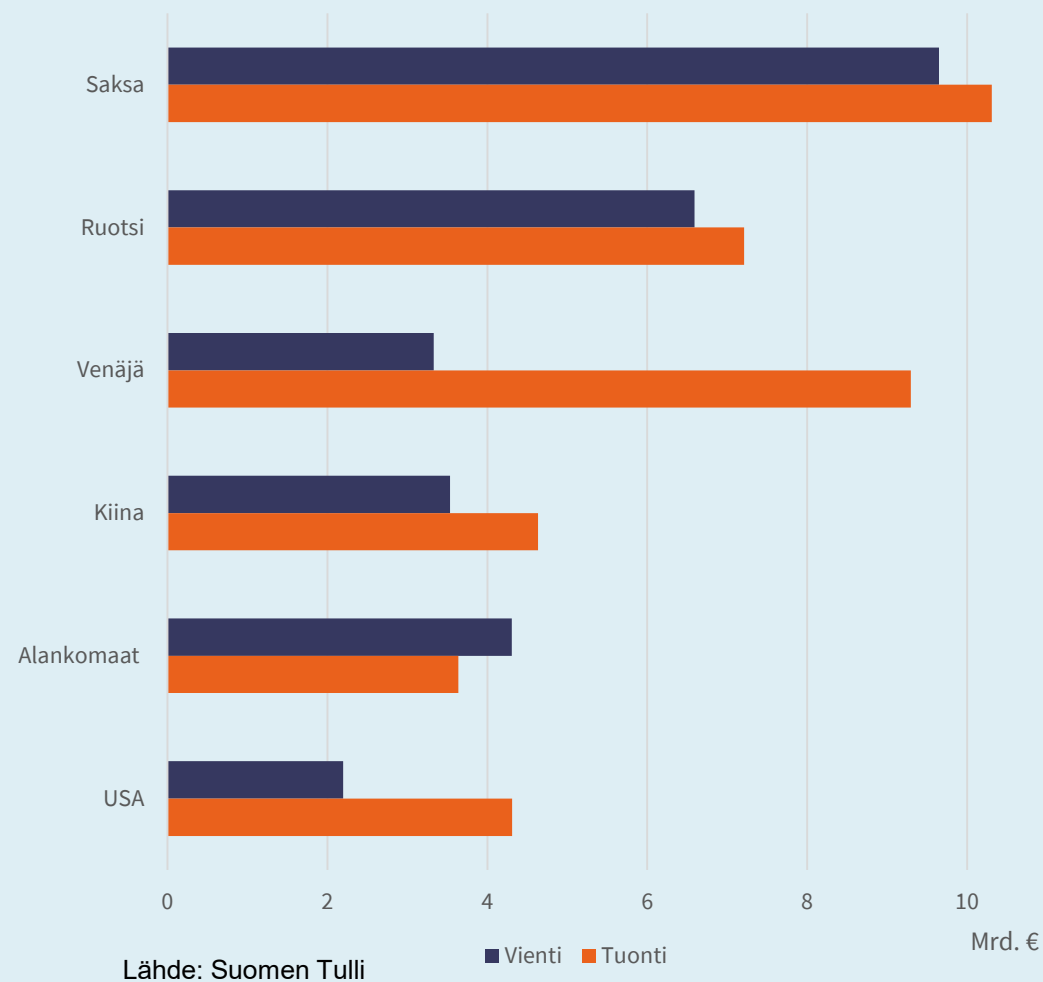
- Jalostusteollisuuden ostopäälliköiden tunnelmat ovat olleet vain heikosti positiivisia (>50) ja käyneet myös negatiivisen puolella vuoden 2018 aikana.
- Palvelualalla tunnelmat hieman optimistisemmat, mutta selkeä positiivinen trendi puuttuu.
- Geopoliittiset jännitteet, kysynnän hiipuminen Euroopassa ja venäläisten kuluttajien heikko ostovoima ovat lisänneet epävarmuutta ja heikentäneet yritysten näkymiä.



## Venäjä Suomen ulkomaankaupassa

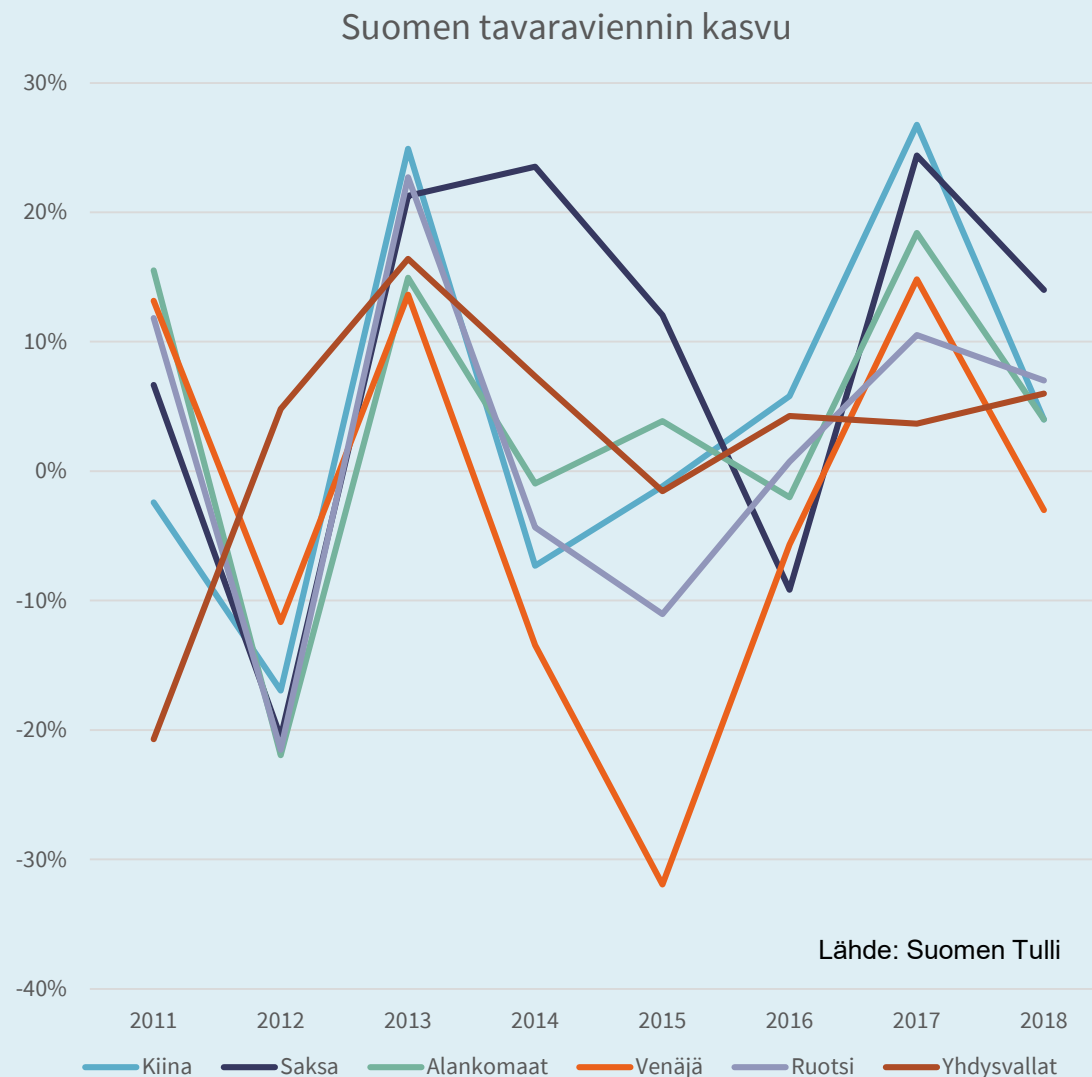
- Kauppataaseen vaje Venäjän ja Suomen välillä vuonna 2018 kasvoi lähes yli miljardilla eurolla 6 miljardiin euroon.
- Ruplan heikentyminen vuonna 2018, vahva raakaöljyn hinta ja Suomessa jatkunut hyvä suhdanne ovat erityisesti kasvattaneet tuontia Venäjältä.
- Heikko rupla ja lisääntyneet paineet ostaa venäläistä tuotantoa erityisesti valtionhallinnossa ovat myös vähentäneet erityisesti suomalaisten koneiden ja laitteiden kysyntää Venäjällä.

Suomen ulkomaankauppa 2018, tavarat



## Venäjä Suomen ulkomaankaupassa

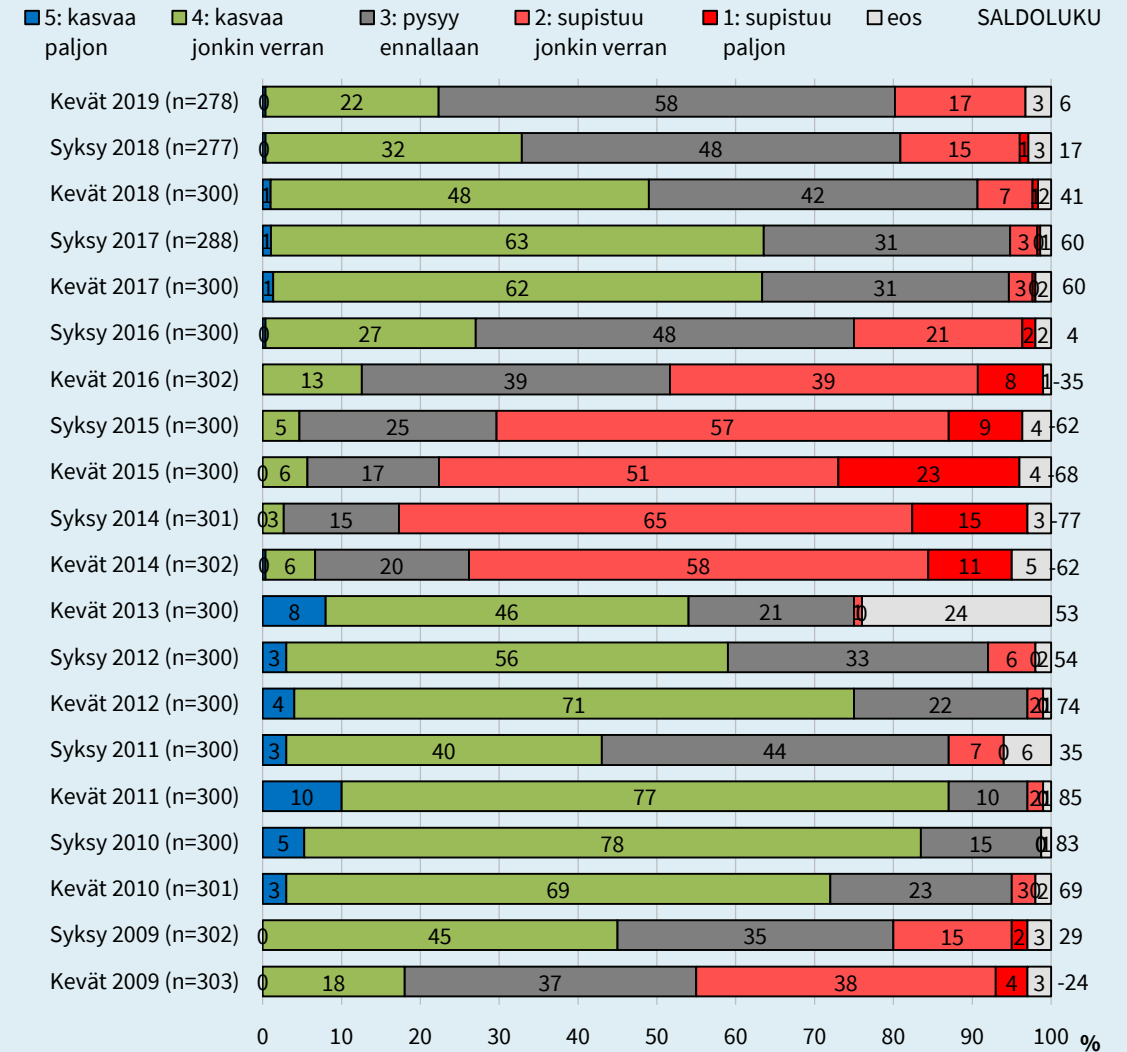
- Vuoden 2017 elpymisen (+ 15 %) jälkeen vienti Venäjälle kääntyi laskuun vuonna 2018 (-3 %). Suomen kokonaisvienti kasvoi 7 %.
- Vienti Venäjälle laski eniten verrattuna muihin suuriin vientimaihin.
- Heikon ruplan lisäksi viennin laskuun on vaikuttanut Suomen pääosin investointihyödykkeistä koostuva viennin rakenne.



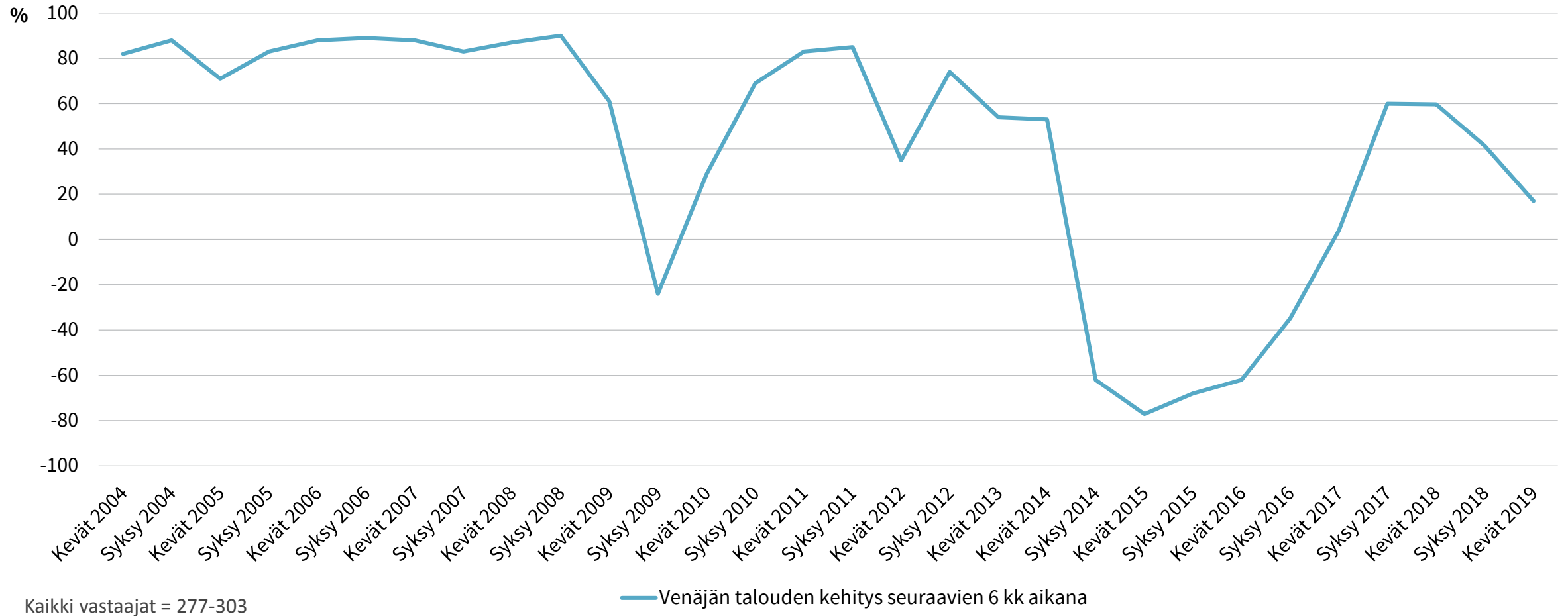


# Venäjän talouden kehitys seuraavien 6 kuukauden aikana

- Venäjän talouden kasvuun uskoo enää noin viidesosa, kun syksyllä kasvuun uskoi lähes kolmasosa.
- Lähes 60 % uskoo Venäjän talouden pysyvän ennallaan, syksyllä näin ennusti vielä hieman alle puolet.
- Hieman useampi uskoo Venäjän talouden supistuvan verrattuna syksyyn.



# Venäjän talouden kehitys, saldoluku





# Liiketoiminta Venäjällä

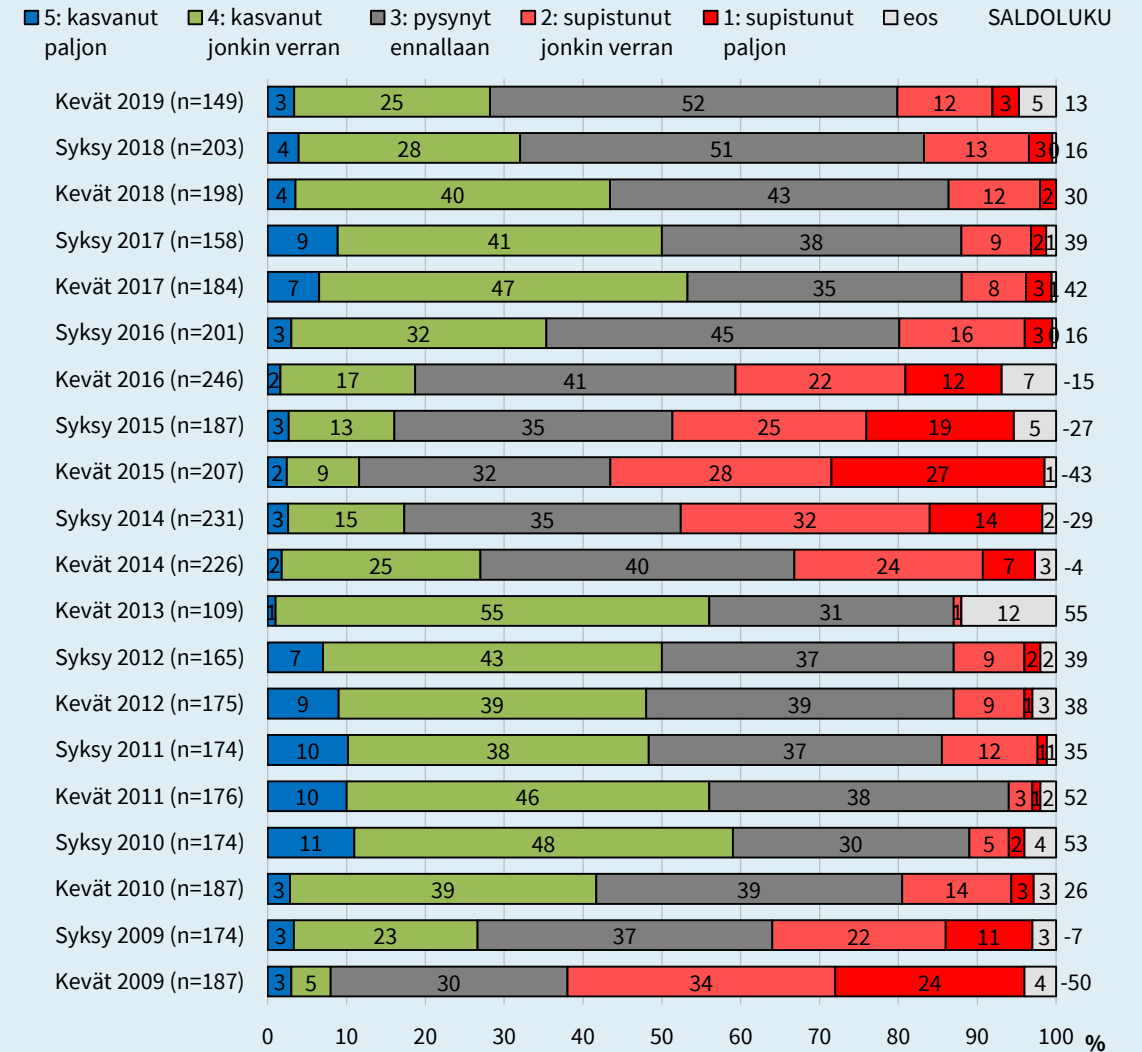


**” Jos Venäjä palaa läntiseen markkinatalousmalliin, rupla vahvistuu, niin mahdollisuudet ovat valtavat.**

**” Niin kauan kuin poliittiset riskit ovat se mitä nyt on, emme näe mahdollisuuksia kehittää toimintaamme Venäjällä.**

# Liiketoiminta Venäjällä nyt verrattuna 6 kk sitten

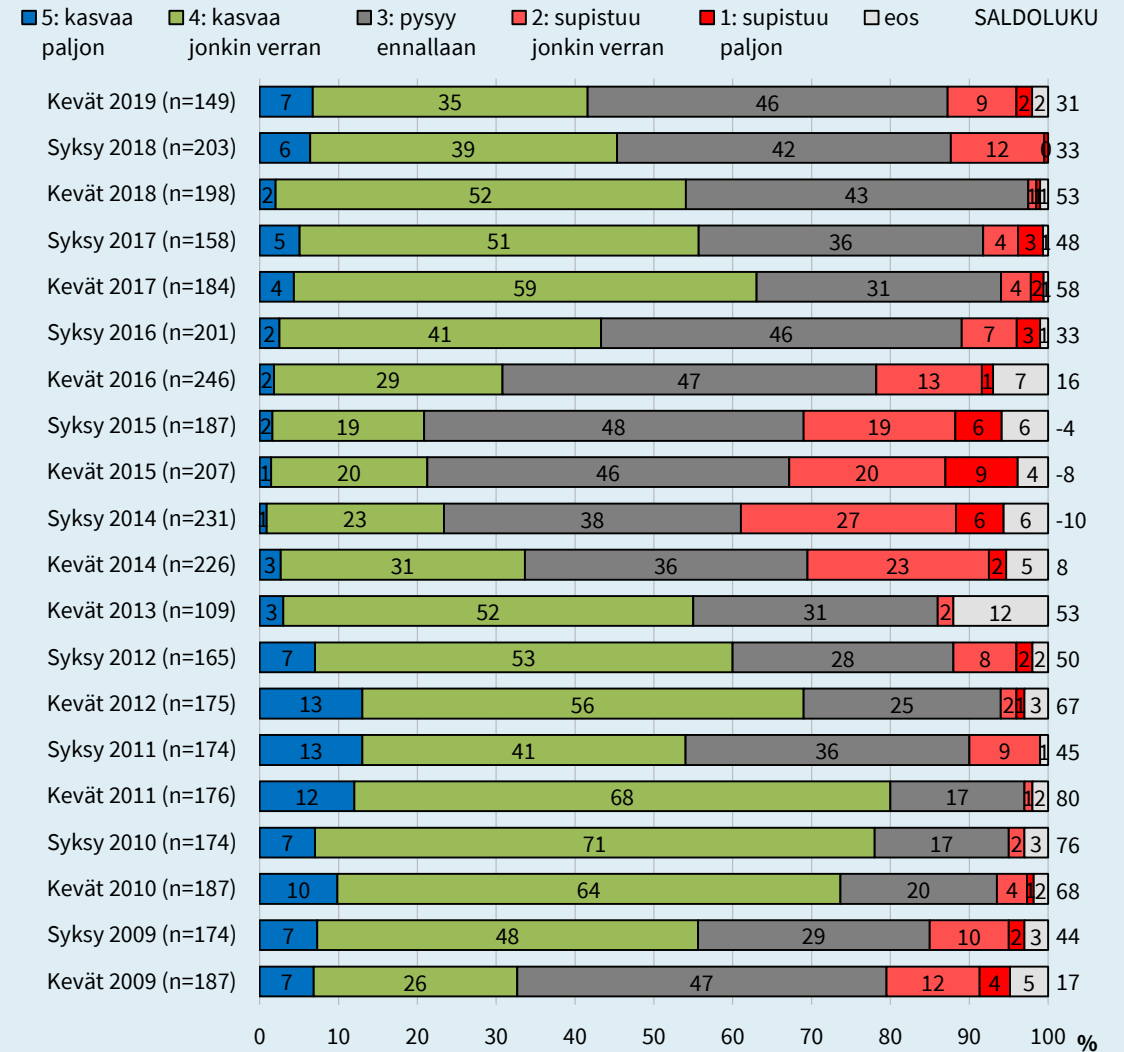
- Neljäosalla on ollut kasvua, mutta hyvin harvalla kasvua on ollut paljon.
- Noin puolella yrityksillä liiketoiminta on pysynyt ennallaan ja liiketoiminnan supistumisesta kertoo lähes yhtä suuri osuus kuin syksyllä.
- Erityisesti teollisuudessa liiketoiminta on heikentynyt syksystä, kaupan alalla jopa hieman parantunut.



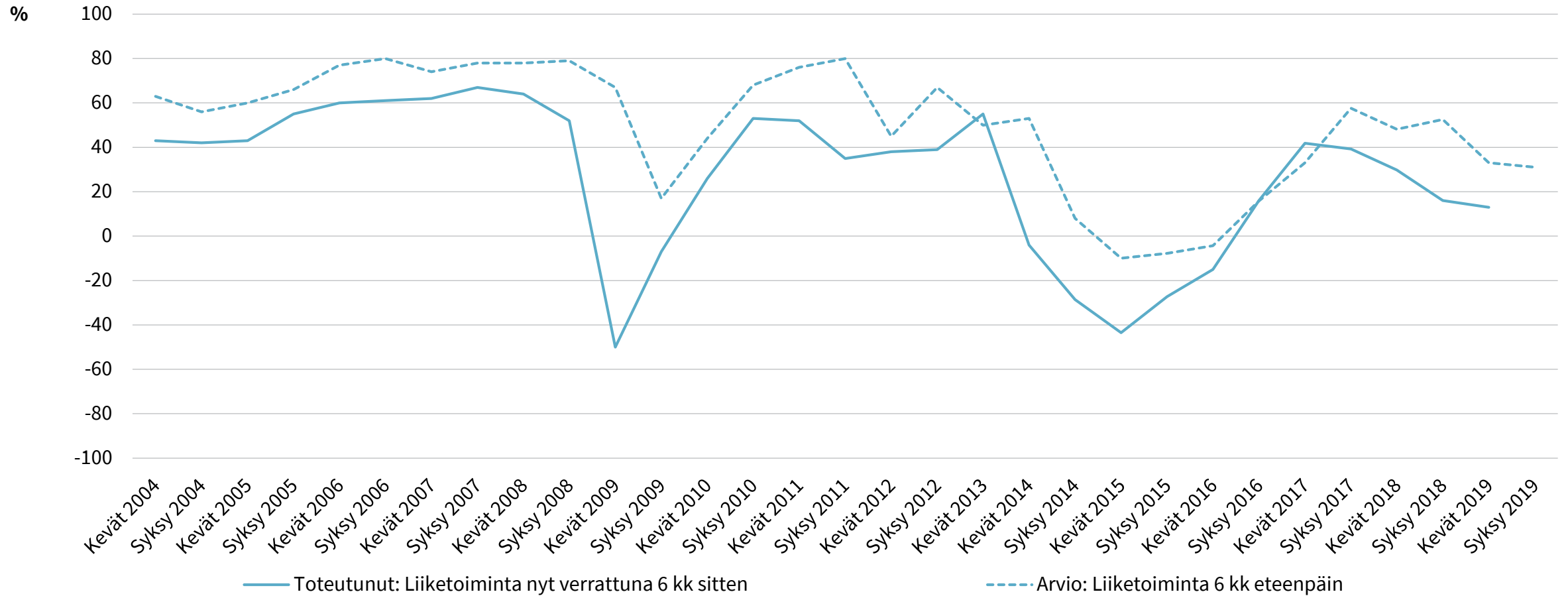


# Liiketoiminta Venäjällä seuraavan 6 kk aikana

- Lähes puolet yrityksistä uskoo liiketoiminnan säilyvän ennallaan ja aikaisempaa pienempi osuus uskoo liiketoiminnan supistumiseen.
- Kasvuun uskoo hieman yli kaksi viidesosaa, mikä hieman alhaisempi kuin syksyllä.
- Suuremmilla yrityksillä näkymät parantuneet hieman syksystä, kun pienemmillä yrityksillä odotukset heikentyneet.



# Liiketoiminta Venäjällä, saldoluovut





# Vienti Venäjälle

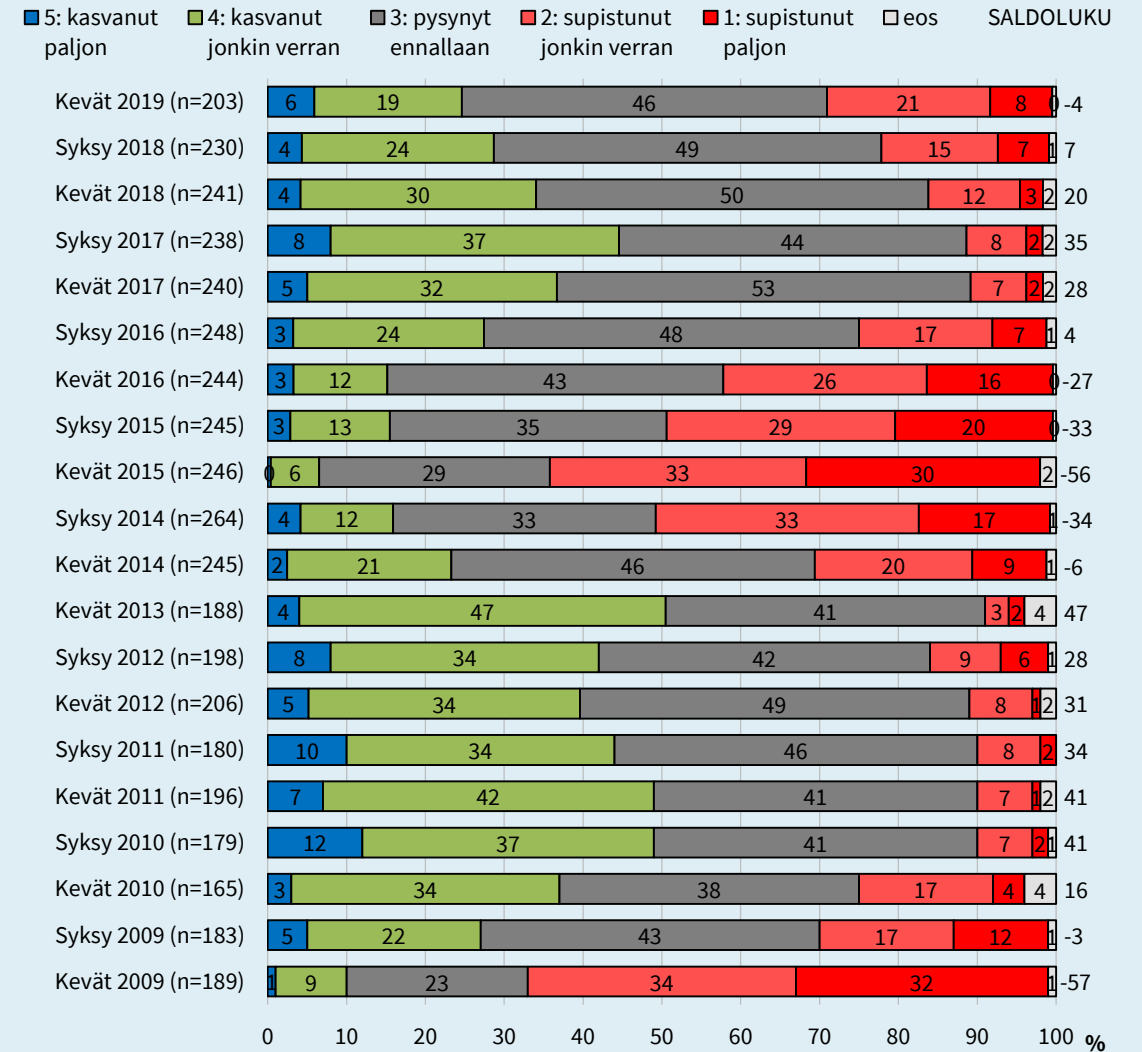
**” Liiketoimintamme Venäjällä on kasvanut, mutta viennillä kilpaileminen on vaikeaa sanktioiden ja paikallisen tuotannon tukemisen vuoksi. Tutkimme kuitenkin vaihtoehtoja kasvun aikaansaamiseksi.**



**”” Ympäristötietoisuus on lisääntymässä ja se vaikuttaa omaan kauppaamme positiivisesti.**

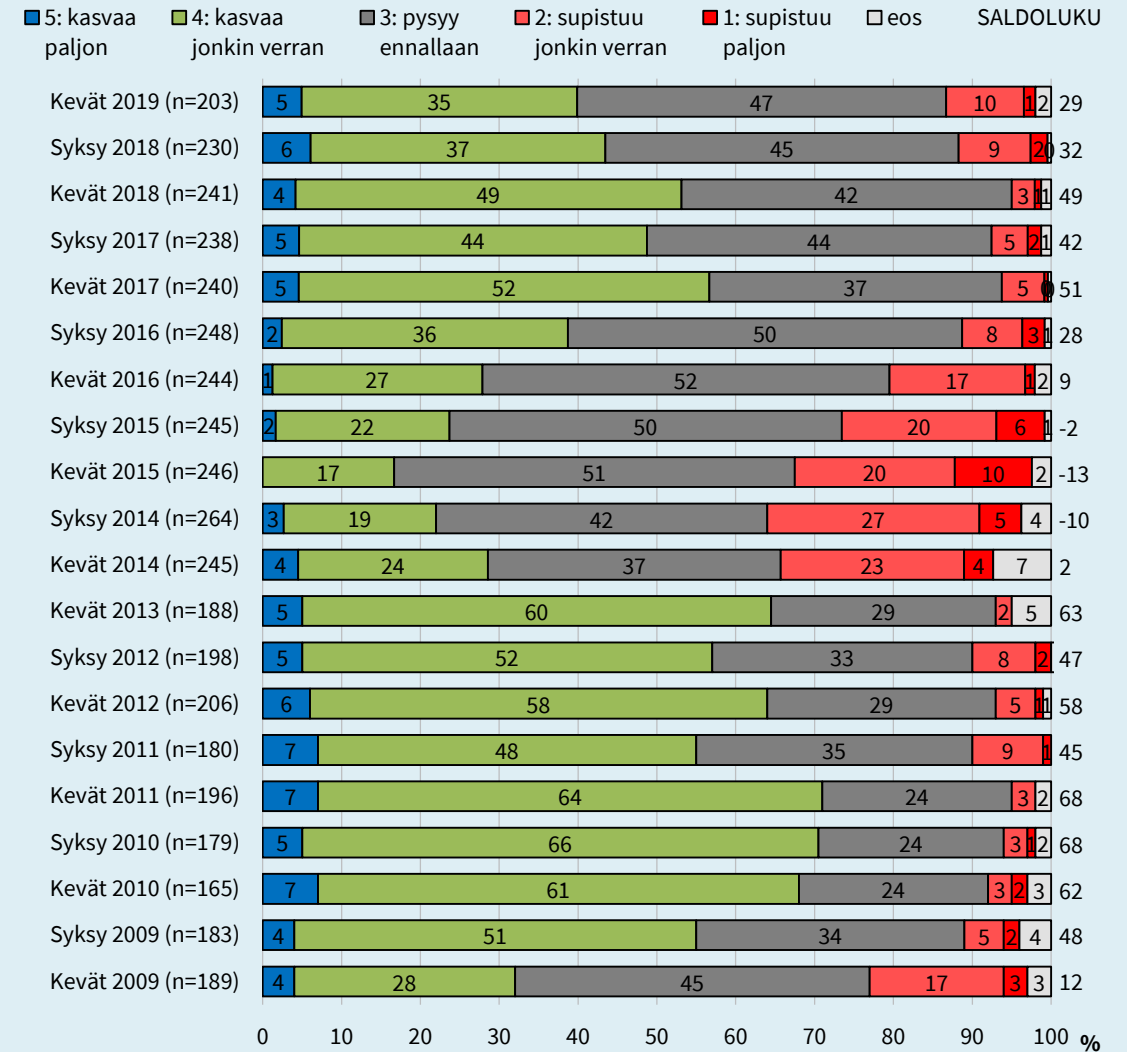
# Vienti Venäjälle nyt verrattuna 6 kk sitten

- Vienti kasvanut neljänneksellä vastaajista, lähes puolella säilynyt ennallaan.
- Viennin supistumisesta kertovien osuus on kasvanut syksystä ja on nyt lähes 30 %.
- Suurilla yrityksillä vienti heikentynyt merkittävästi syksystä.

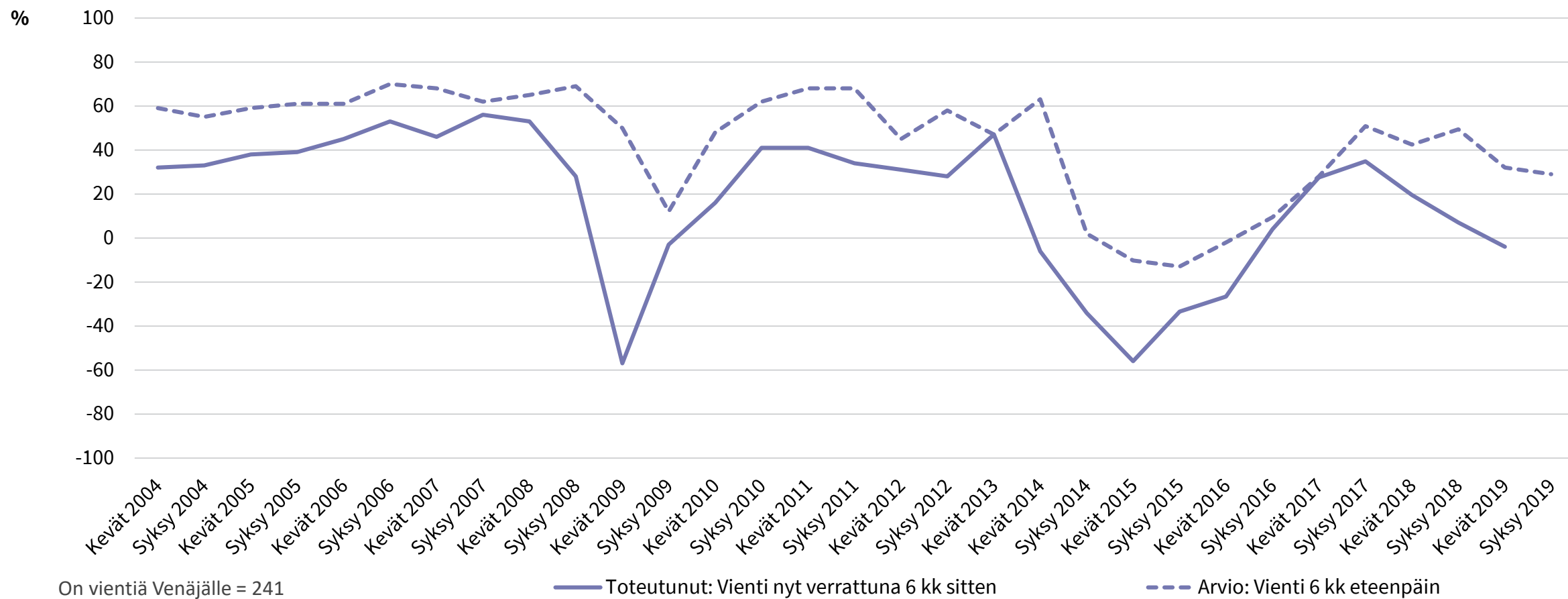


# Vienti Venäjälle seuraavan 6 kk aikana

- Viennin kasvuun uskoo 40 % vastaajista, ja viennin nykytason säilymiseen uskoo hieman alle puolet.
- Viennin supistumiseen uskovien osuus on säilynyt ennallaan syksystä.
- Palveluiden, kuljetuksen ja suunnittelun alalla viennin näkymät kaikista optimistisimmat.



# Vienti Venäjälle, saldoluovut







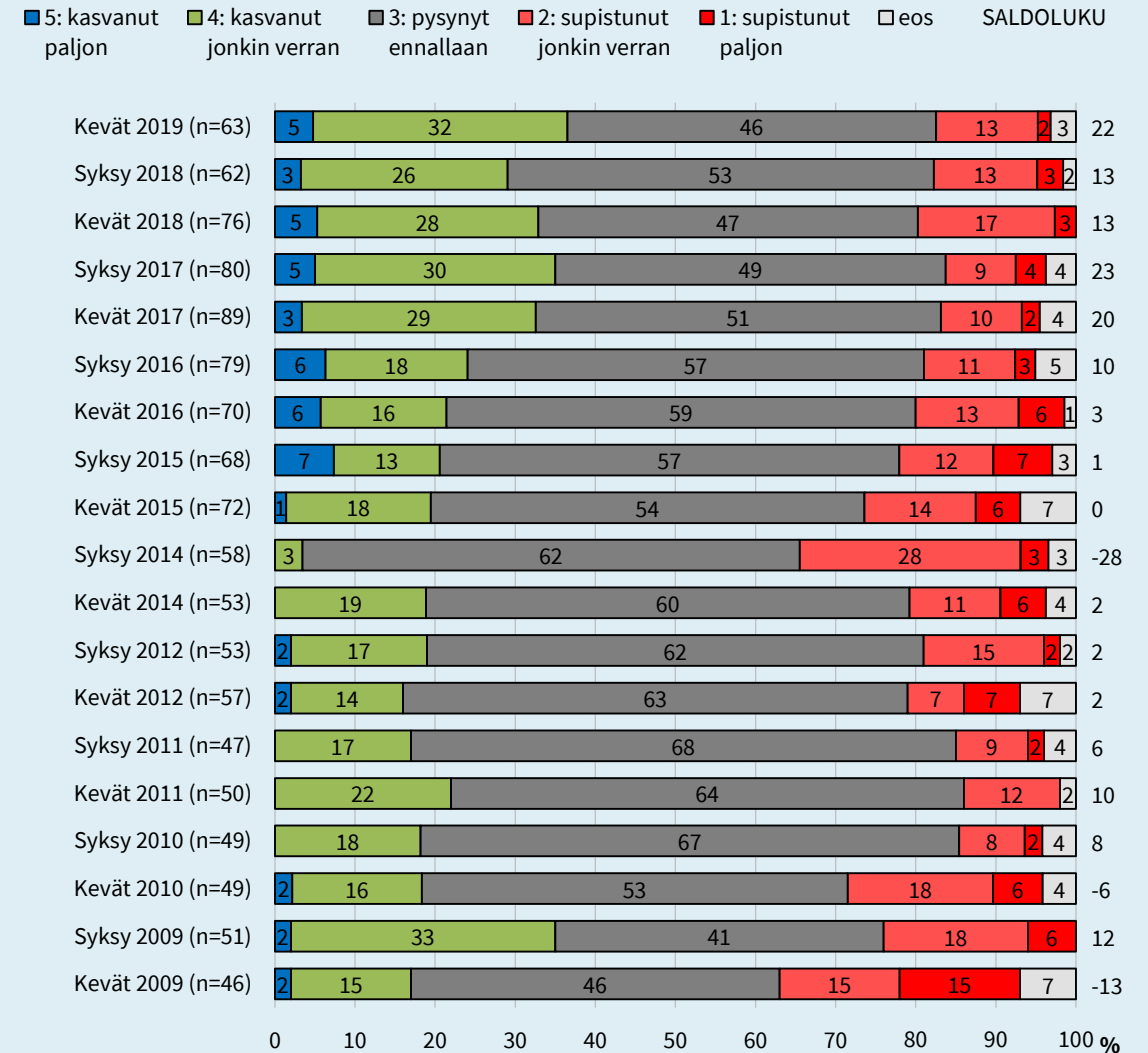
# Tuonti Venäjältä

” Löytyy puuvarantoa,  
jota tarvitsemme.

” Suurimmissa kaupungeissa meille  
markkinapotentiaalia, tuonnin  
puolella isot raaka-aine resurssit.

# Tuonti Venäjältä nyt verrattuna 6 kk sitten

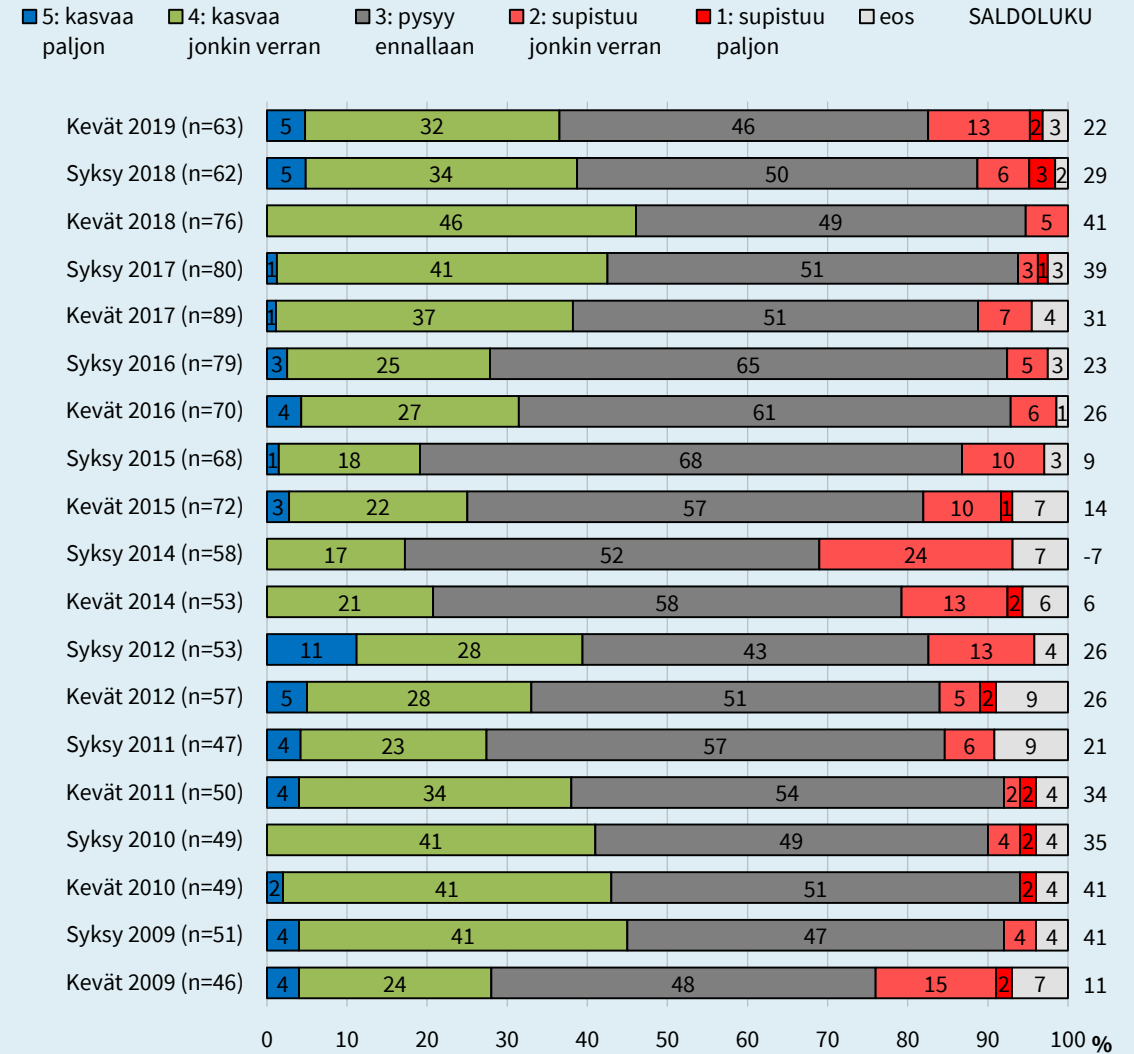
- Tuonnin kasvusta kertovien osuus on kasvanut syksystä 37 %:iin.
- Samalla aiempaa harvempi yritys kertoo tuonnin pysyneen ennallaan, mutta tuonnin supistumisesta kertoo yhtä suuri osuus kuin syksyllä.
- Suurimmilla yrityksillä tuonti heikentynyt syksystä, mutta pienimmillä yrityksillä tuonnin kehitys ollut positiivista.



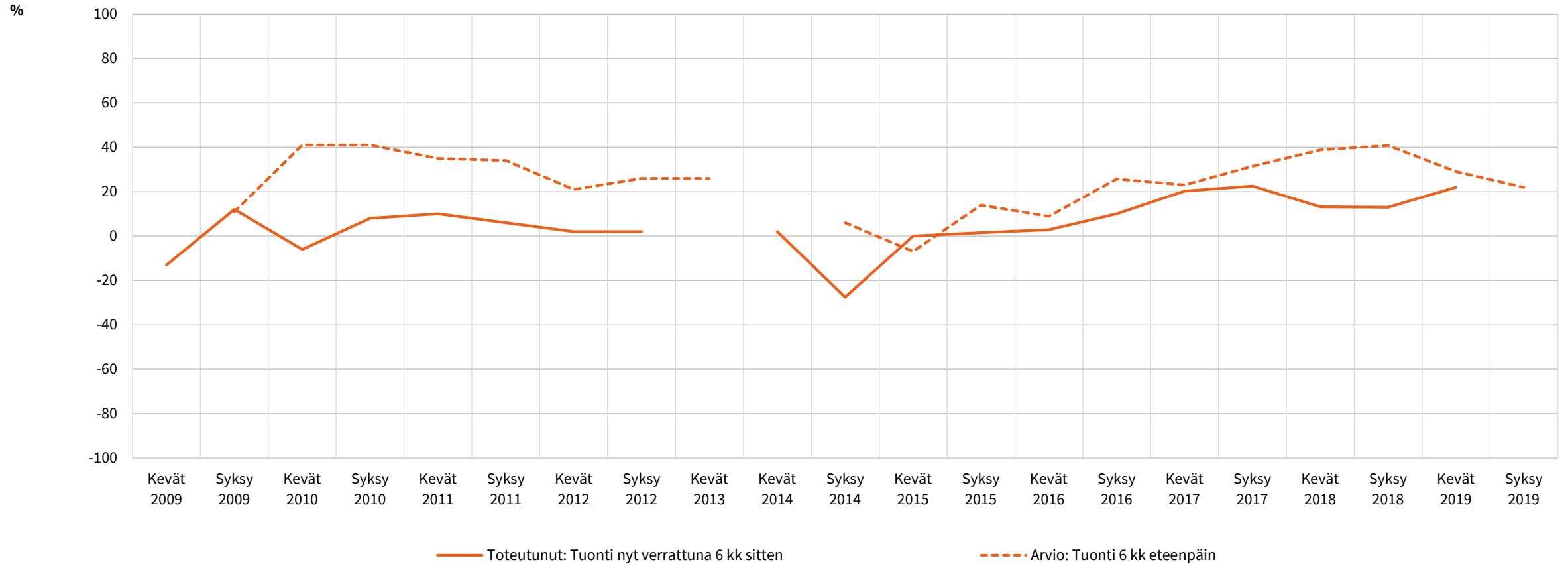


# Tuonti Venäjältä seuraavan 6 kk aikana

- Tuonnin supistumiseen uskoo aiempaa suurempi osuus verrattuna syksyyn.
- Yli kolmasosa uskoo yhä tuonnin kasvuun, ja lähes puolet uskovat tuonnin säilyvän ennallaan.
- Erityisesti teollisuuden yritysten tuonnin näkymät ovat heikentyneet syksystä.



# Tuonti Venäjältä, saldoluovut





# Investoinnit Venäjällä

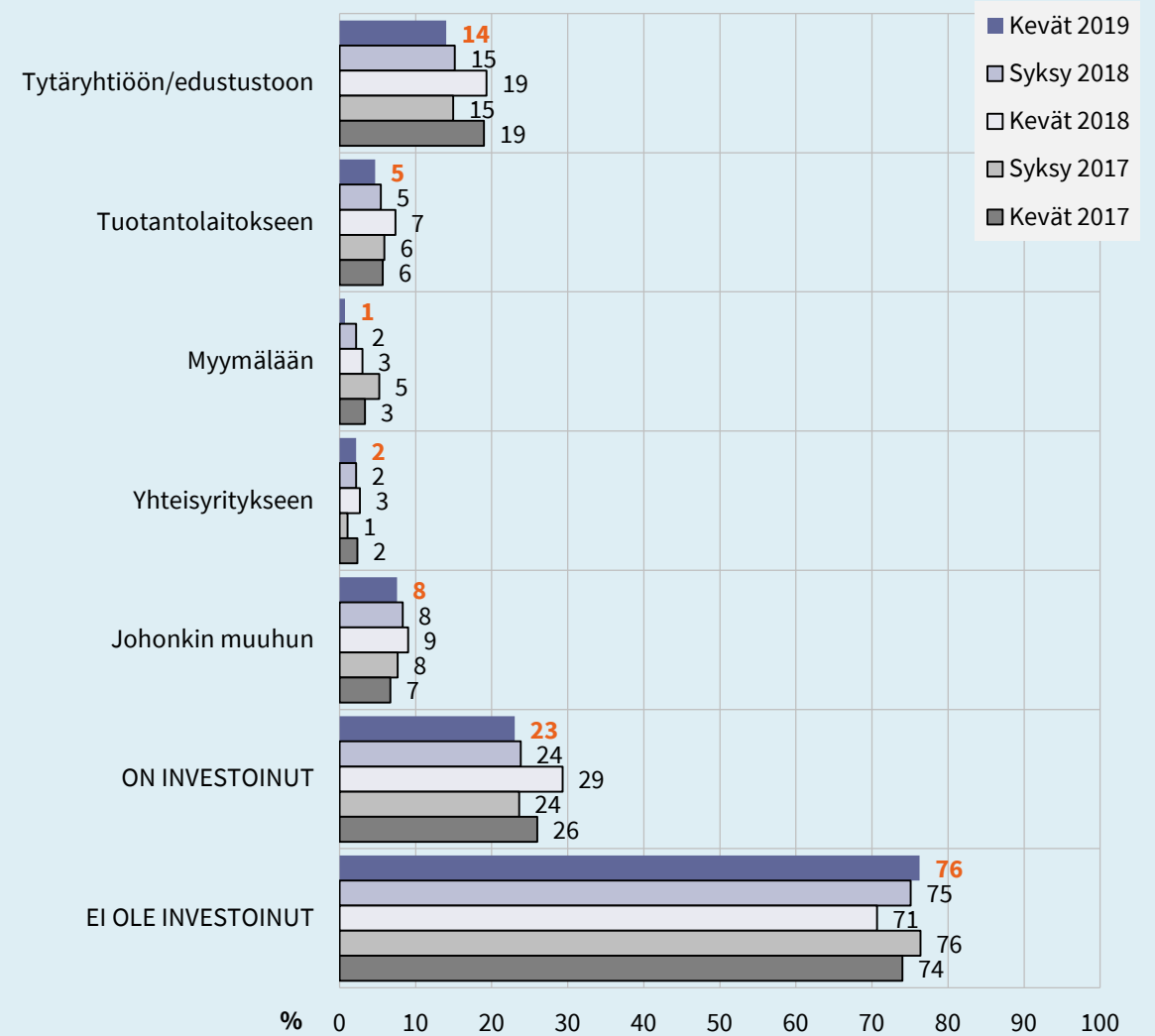
**” Meillä on uusia omia liiketoiminta-alueita, joita on nyt kartoitettu ja toivomme, että pääsemme uusien venäläisten kumppanien kanssa yhteistyöhön.**



**” Jos tilanne muuttuu ja sanktiot ja investointihankaluudet poistuvat, markkina tulee olemaan merkittävä. Investointien rahoitus tulee saada toimimaan.**

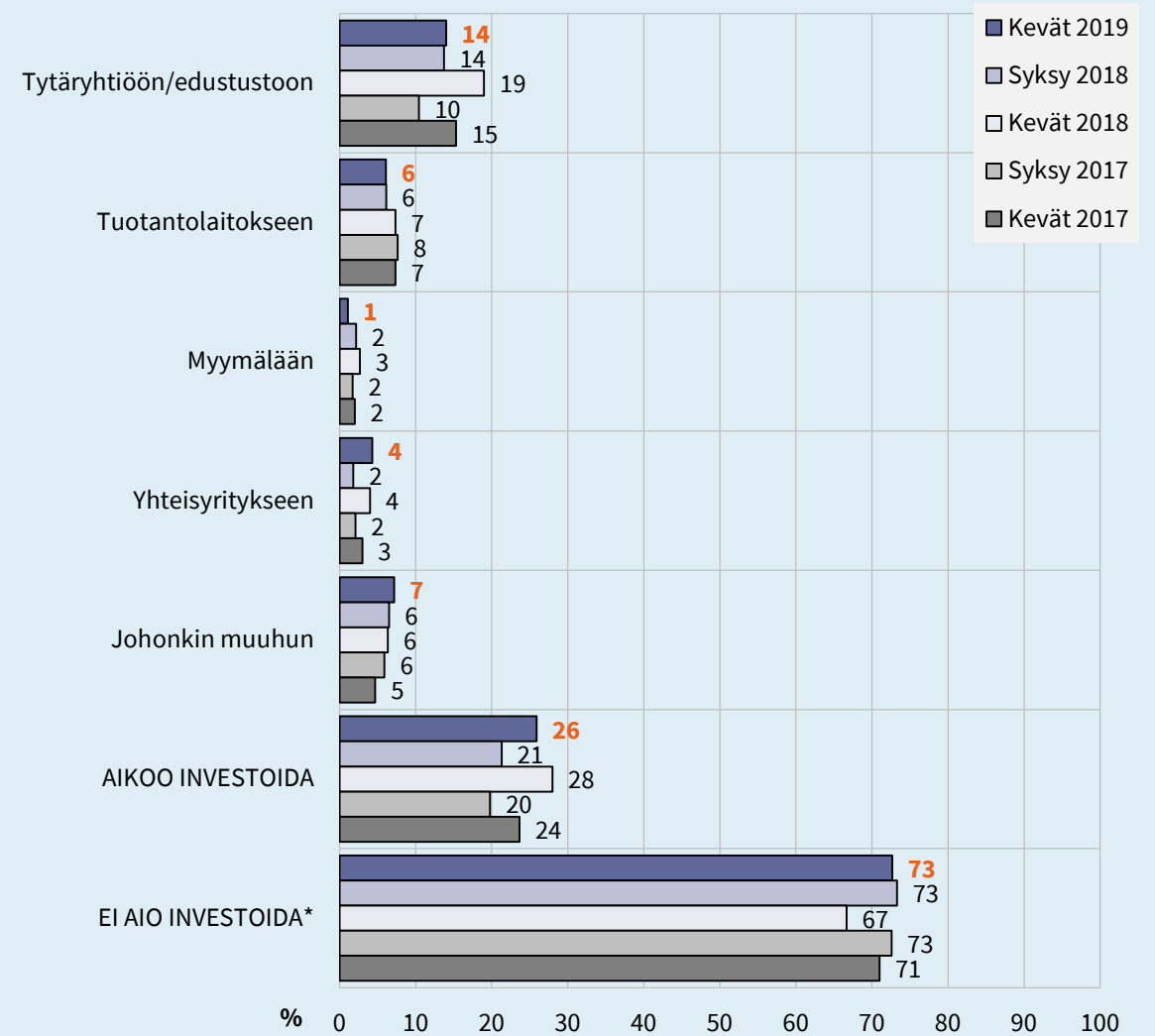
# Yritys on investoinut Venäjälle viimeisten 12 kk aikana

- Investointeja on tehnyt vain hieman pienempi osuus kuin syksyllä.
- Suurin osa investoinneista on kohdistunut tytäryhtiöön/edustustoon.
- Tuotantolaitokseen investoivien osuus säilynyt syksyn tasolla.



# Yritys aikoo investoida Venäjälle seuraavan 12 kk aikana

- Investointia suunnittelevien osuus on kasvanut syksystä.
- Investointeja suunnitellaan eniten tytäryhtiöön/edustustoon.
- Hieman useampi suunnittelee investointia yhteisyritykseen kuin syksyllä.





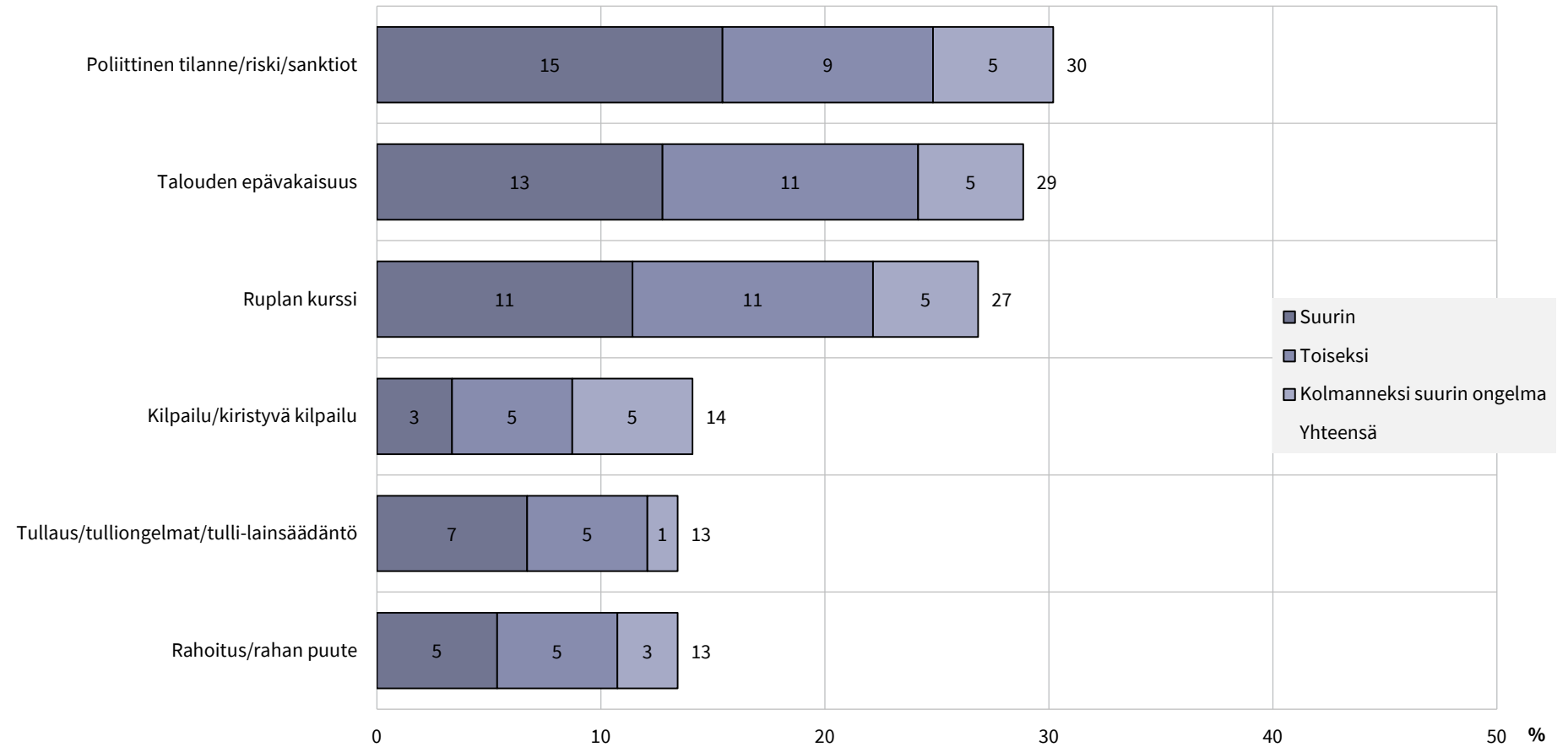
# Suurimmat ongelmat

**” Innovaatiohankkeisiin voisi osallistua,  
jos olisi keinoja päästä niihin mukaan.**



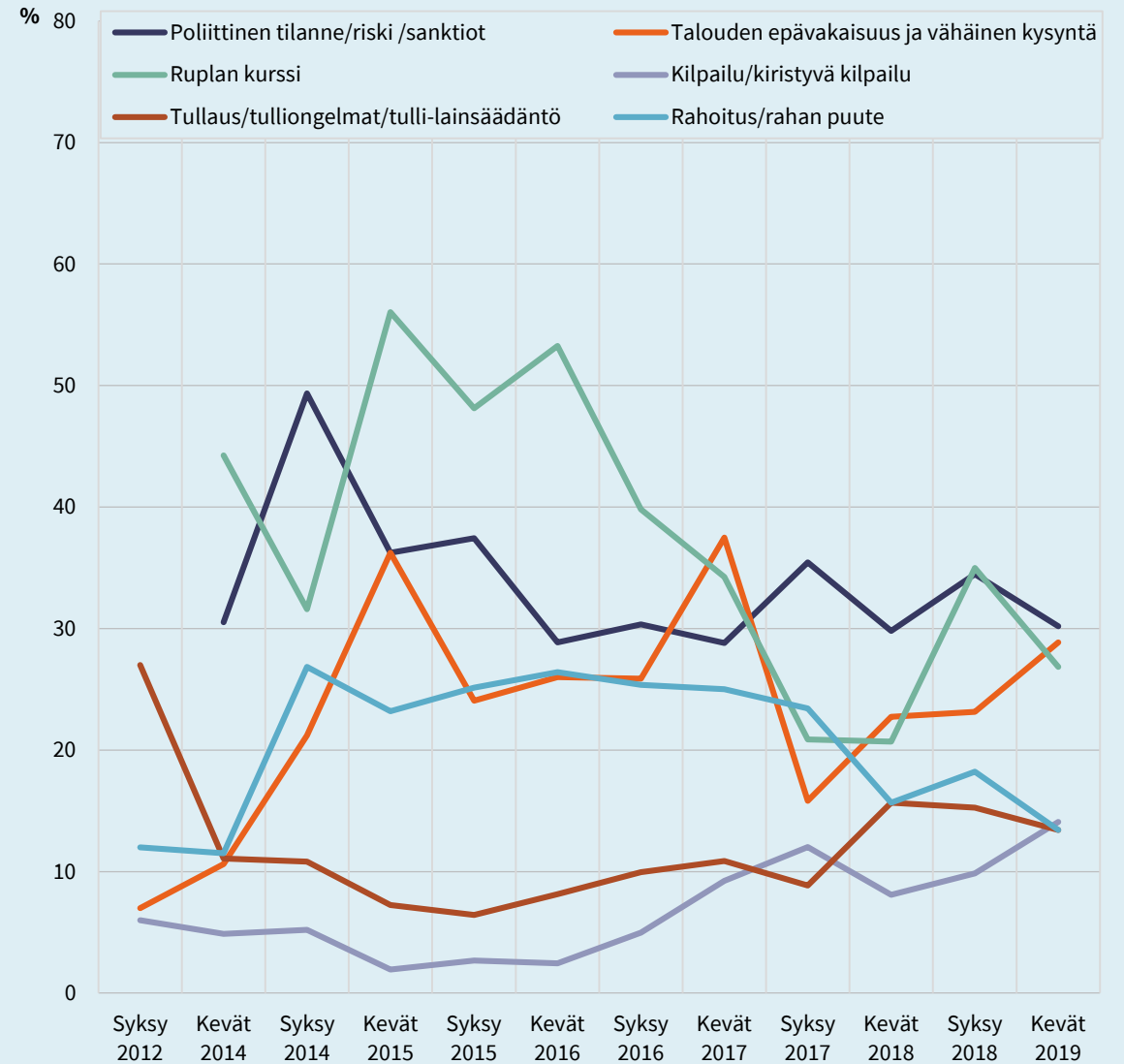
**”” Mahdollisuuksia on paljon, mutta sanktiot haittaavat molemmin puolin sekä myyntiä että ostoa, ilmapiiri on myrkyttynyt.**

# Suurimmat ongelmat liiketoiminnassa Venäjällä

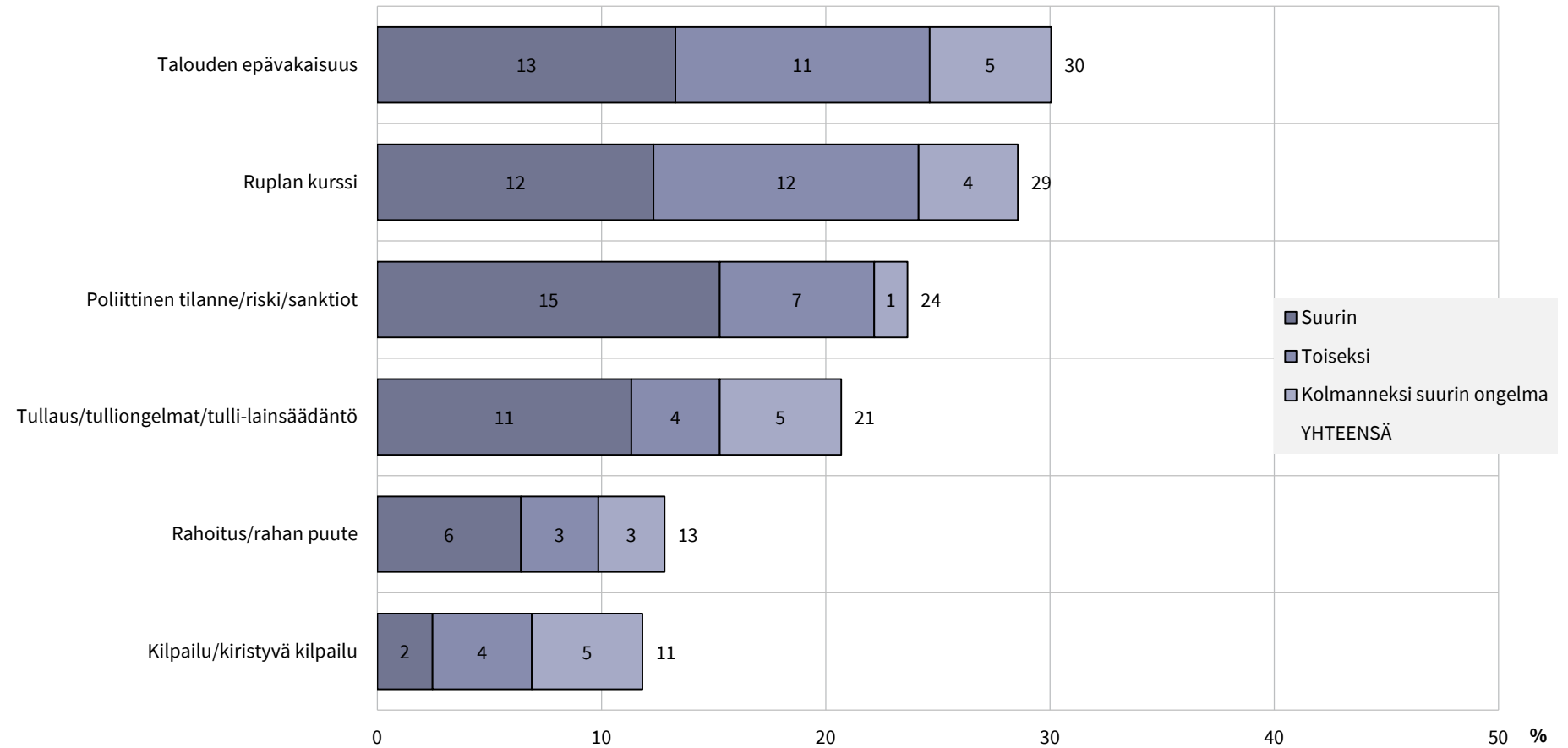


# Suurimmat ongelmat liiketoiminnassa Venäjällä

- Poliittinen tilanne/riski/sanktiot yleisimmin raportoitu ongelma suomalaisyritysten liiketoiminnassa Venäjällä.
- Talouden epävakaisuus/kysynnän vähäisyys sekä ruplan kurssi lähes yhtä yleinen ongelma – ovat osittain kytköksissä poliittisen tilanteen kiristymiseen.
- Rahoituksen puutteesta kärsii hieman harvempi kuin syksyllä.

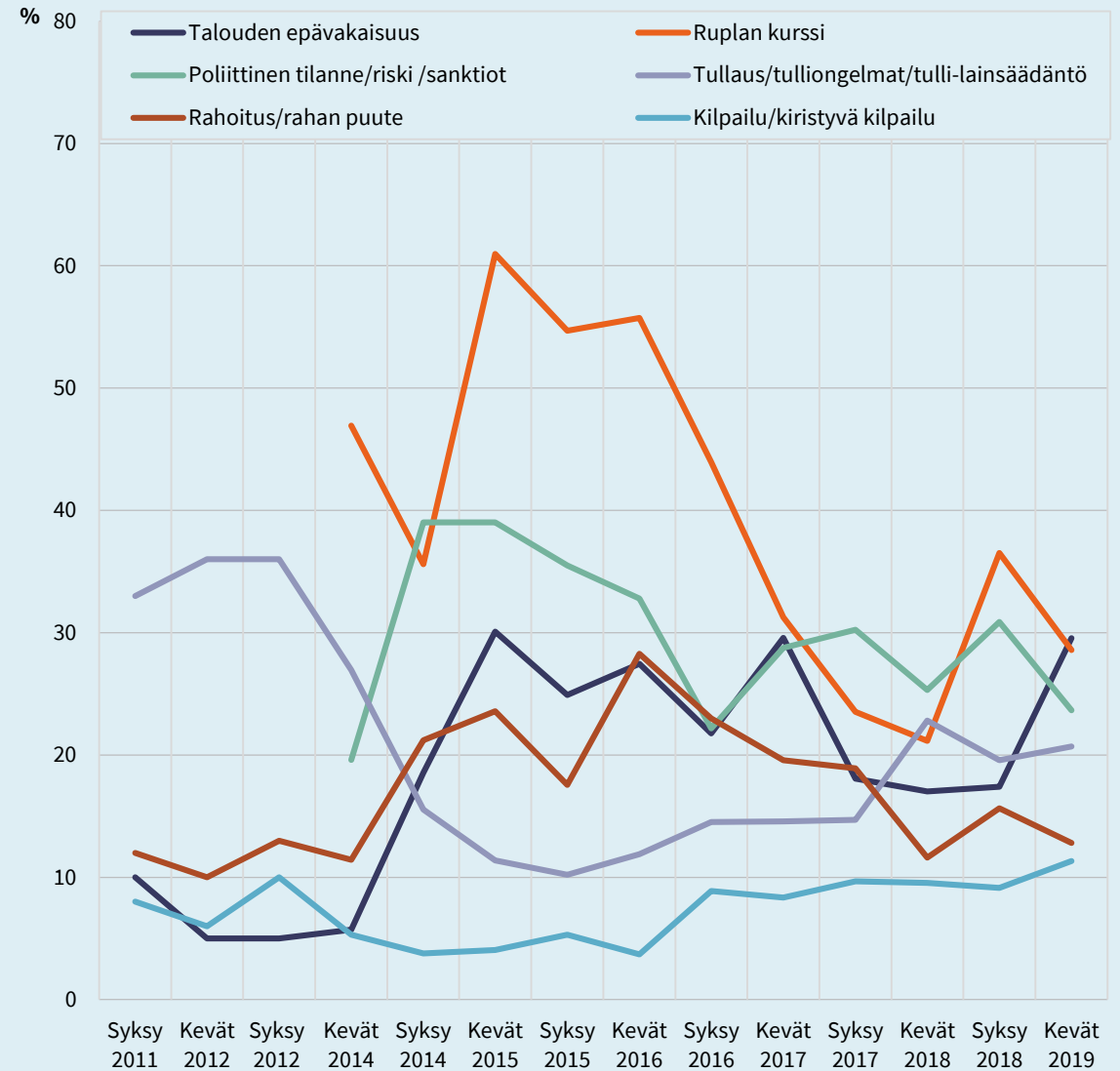


# Suurimmat ongelmat viennissä Venäjälle

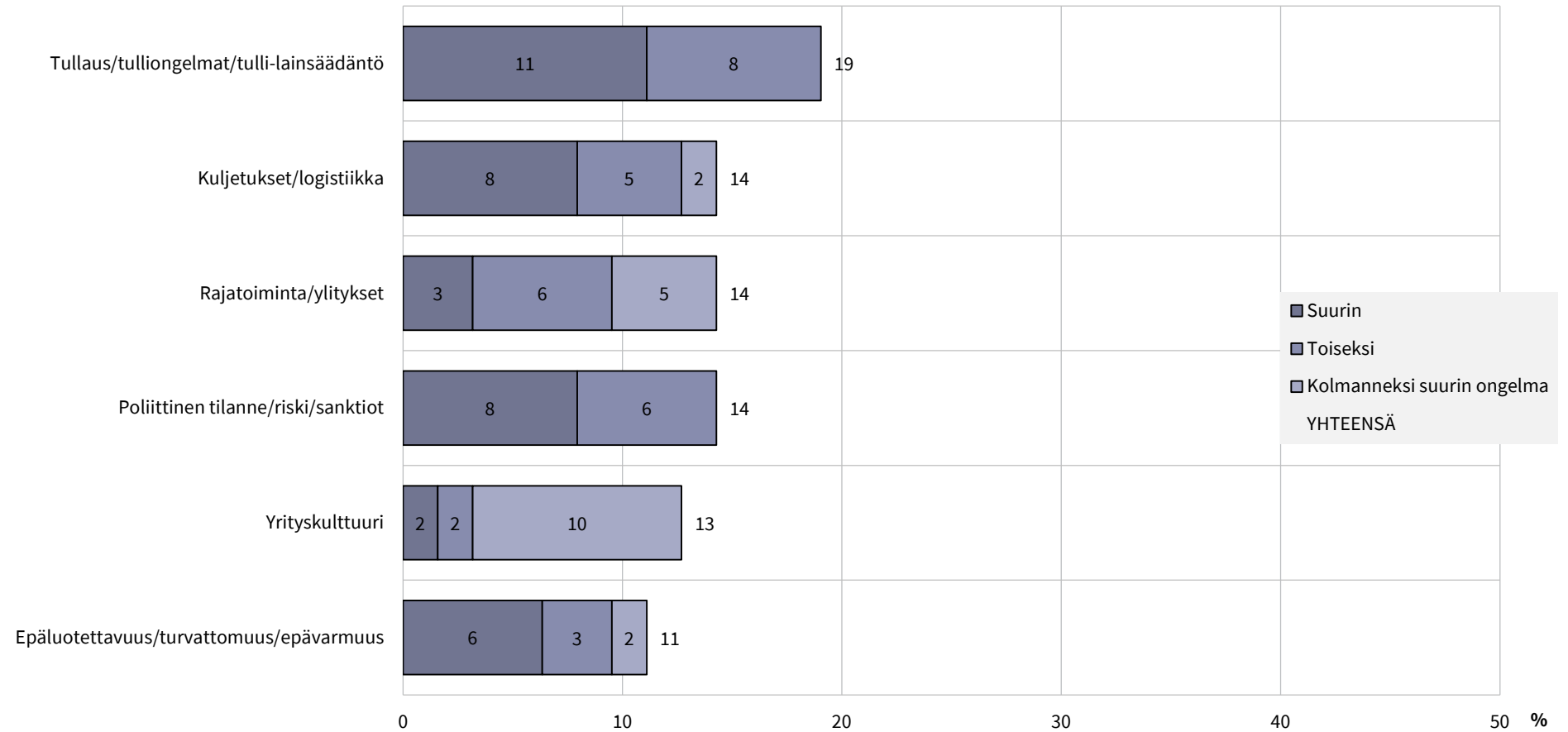


# Suurimmat ongelmat viennissä Venäjälle

- Viennissä talouden epävakaisuus on yleisin ongelma, mutta ruplan kurssi lähes yhtä yleinen.
- Poliittinen riski laskenut kolmanneksi yleisimmäksi ongelmaksi.
- Samalla ongelmat tullin kanssa ovat laskeneet neljänneksi.



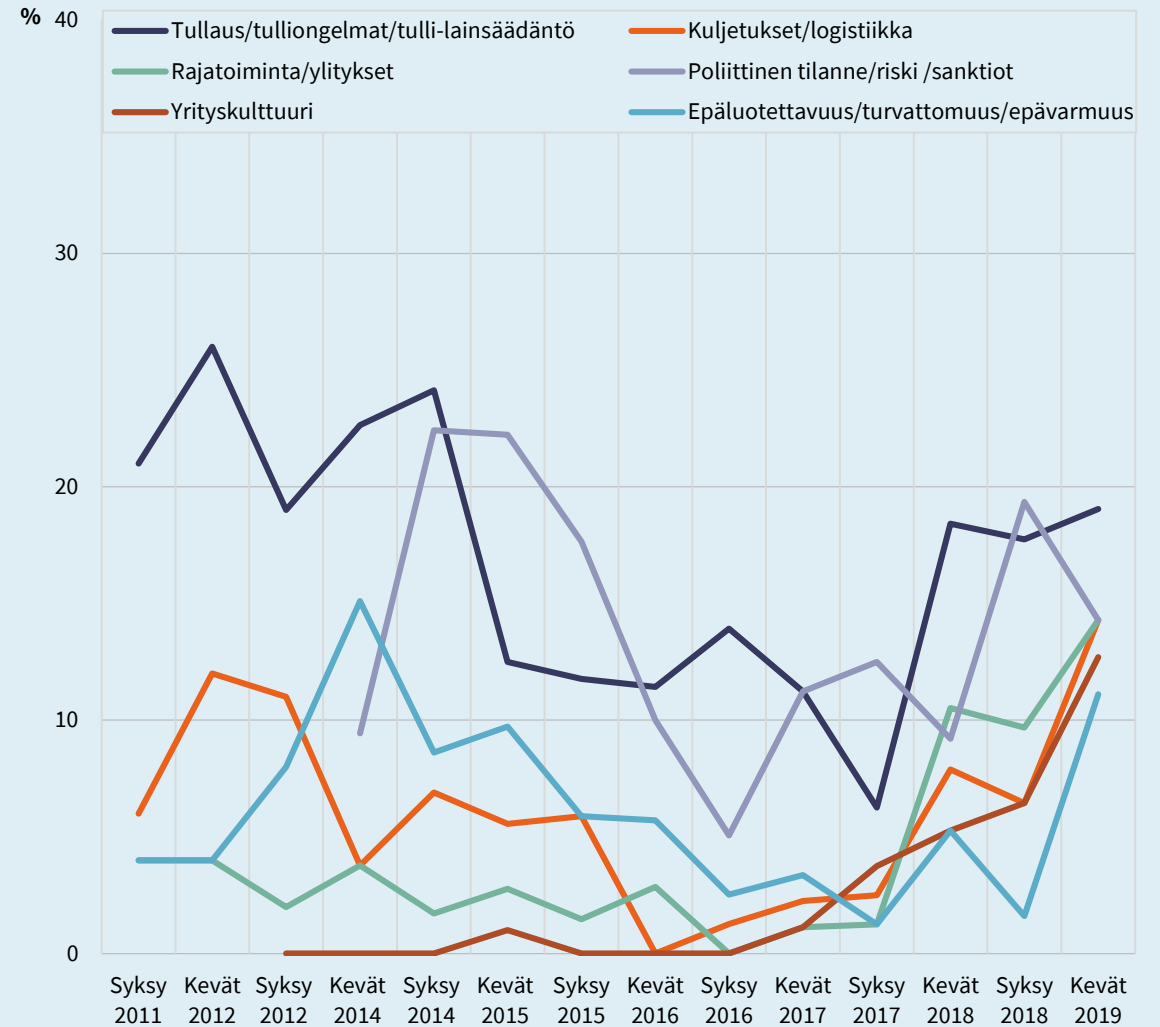
# Suurimmat ongelmat tuonnissa Venäjältä





# Suurimmat ongelmat tuonnissa Venäjältä

- Tullausongelmat ovat nousseet taas yleisemmäksi ongelmaksi tuonnissa.
- Samalla poliittinen riski on laskenut jaetulle toiselle sijalle rajatoiminnan/ylitysten sekä logistiikkaongelmien kanssa.





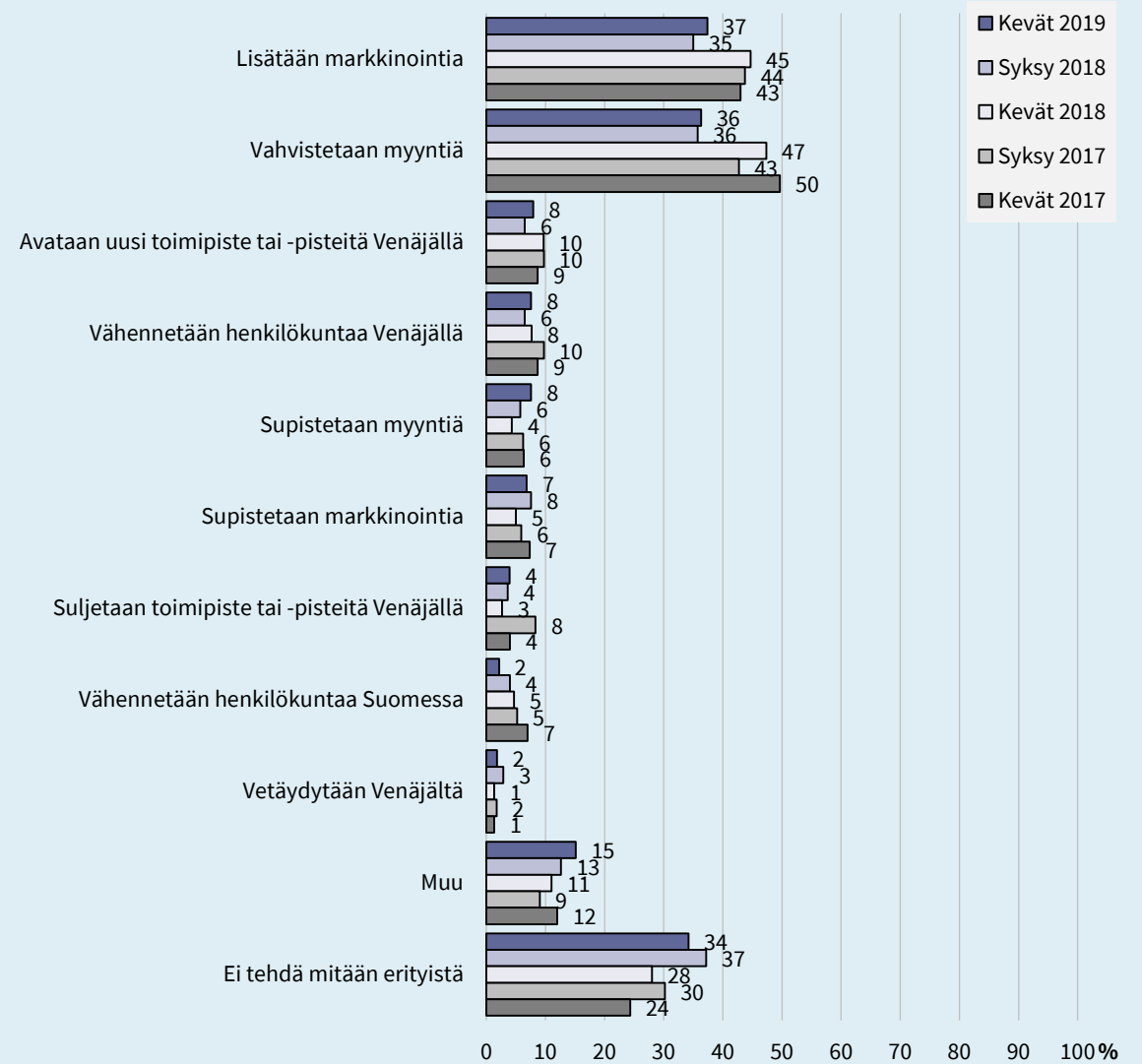
# Reagointi Venäjän taloustilanteeseen

**”” Pyrimme säilyttämään  
markkinaosuutemme, etsimään  
uusia asiakkaita, uusia ratkaisuja  
ja uusia asiakassegmenttejä.**

**” Pitäisi osata sopeutua ja löytää uusia keinoja saada omaa bisnestä pyörimään. Tärkeintä on, että ei saa lähteä.**

# Miten yritys on reagoinut nykytilanteeseen Venäjän markkinoilla?

- Hieman useampi on reagoinut aktiivisesti markkinatilanteeseen kuin syksyllä.
- Yleisimmät toimet ovat markkinoinnin lisääminen ja myynnin vahvistaminen.
- Supistavia toimenpiteitä tehdään hieman vähemmän kuin syksyllä.





# Millaisia mahdollisuuksia näette Venäjällä?

Avoin kysymys



# Millaisia mahdollisuuksia näette Venäjällä?

- Venäjän uuden jätelain myötä pystymme hyödyntämään kokemustamme.
- Kazan ja Pietari alkavat panostaa ympäristöön ja ihmisten hyvinvointiin ja näemme siinä mahdollisuuksia.
- Isoja mahdollisuuksia ympäristöteknologia- ja bioenergia-bisneksessä.
- Kova trendi digitalisaatioon tarjoaa valtavat mahdollisuudet.
- Teknologian suunnittelu ja myynti.
- Autoelektroniikka on erityisen kasvun ala myös Venäjällä.
- Puunkorjuun lisääminen, tuotannon lisääminen.
- Maatalousalalla kasvavat markkinat.

# Millaisia mahdollisuuksia näette Venäjällä?

- Pitkällä tähtäimellä tarve kehittää asumista ja asumisoloja tarjoaa yrityksellemme mahdollisuuksia.
  - Asumiseen liittyvien palveluiden myynti.
  - Yhteistyötä venäläisten startup-yritysten kanssa
  - Internet-kauppa.
  - Venäjän sisämarkkinan kasvu.
- Tuotantoa voitaisiin joltain osin siirtää Venäjälle.
  - Länsimaisten yritysten Venäjän-projektit ja osittain paikalliset asiakkaat.
  - Öljy- ja kaasupuolen investoinnit merkittäviä, meillä on tilaisuus olla niissä mukana.
  - Palvelut, varaosat, modernisointi, niissä kasvua.



# Lisätietoja

**Jaana Rekolainen**

toimitusjohtaja

Suomalais-Venäläinen kauppakamari

+358 400 457743

[jaana.rekolainen@svkk.fi](mailto:jaana.rekolainen@svkk.fi)

**Juha Lemmetyinen**

tutkimusjohtaja

Taloustutkimus Oy

+358 50 516 8475

[juha.lemmetyinen@taloustutkimus.fi](mailto:juha.lemmetyinen@taloustutkimus.fi)

SUOMALAIS / VENÄLÄINEN  
**KAUPPAKAMARI**